bEDUin
Průvodce světem vzdělávání

31. 5. - 6. 6.

„Nyní je problémem návrat do škol: obecně se doufalo, že se situace trošku uklidní. Bohužel se ale zdá, že opak je pravdou. Nejdřív k nám chodily děti, které nechtěly zůstat doma, a teď chodí děti, které se vůbec nejsou schopny do školy vrátit. Spoustě dětí se objevily příznaky sociální fobie. Zkusily jít s rodiči do obchodního domu a tam zjistily, že v takovém množství lidí nejsou schopny fungovat. Je pro ně těžké vrátit se do třídního kolektivu, ve kterém předtím docela dobře fungovaly,“ říká v rozhovoru s Renatou Kalenskou primářka dětské psychiatrie v liberecké nemocnici Šárka Konečná (denikn.cz).

Krátce

- **Vláda bude jednat o konci roušek a testování ve školách, MeSES doporučuje rozhodovat na úrovni okresů.** O zrušení povinnosti nosit roušky ve školách požádal premiéra Babiše v dopise Svaz měst a obcí. „Zkušenosti z minulých týdnů ale potvrzují, jak náročné je pro děti trávení celé výuky v rouškách a respirátorech, a to jak psychicky, tak fyzicky,“ uvedl v dopise předseda svazu František Lukl (idnes.cz), své argumenty rozvedl v rozhovoru pro DVTV. Robert Plaga ještě ten den oznámil, že roušky by mohly do týdne zůstat jen ve společných prostorách školy (irozhlas.cz). Jednotný názor na to nemají odborníci. „Je naprosto zbytečné chránit děti místo seniorů. Tím hlavním cílem je ochránit rizikovou populaci, tedy osoby starší 65 let,“ řekl na CNN Prima NEWS epidemiolog Jiří Beran, podle virologa Jiřího Černého ale mohou být i do budoucna důležité a dětem tolik nevadí. „Pokud to zruší, budeme samozřejmě rádi,“ říká předseda Asociace ředitelů základních škol Michal Černý, učit v respirátoru je v teplém počasí náročné (seznamzpravy.cz). Ministr Vojtěch byl k rychlému konci roušek ve školách ale skeptický (novinky.cz). Nové doporučení vydala pracovní skupina MeSES, navrhla zrušit testování ve školách v okresech s nižším záchytem nových onemocnění než 25 na 100 000 obyvatel a „nevyžadovat ochranu dýchacích cest ve stálém kolektivu (např. ve třídě, v kanceláři, v dílně apod.), ale zachovat povinnou ochranu dýchacích cest ve společných prostorách“ (seznamzpravy.cz), úřady by ale měly být připraveny na to, že při zhoršení situace obě opatření obnoví (ČT24). Pod touto hranicí je podle irozhlas.cz zatím zhruba deset okresů, o konci roušek a testování ve školách i ve firmách má v pondělí jednat vláda. Svůj názor připojil v neděli i premiér Babiš – děti dusící se v horkém počasí v rouškách by se podle premiéra Andreje Babiše měly dočkat změny pravidel (idnes.cz).
- **Stát v dubnu uzavřel základní a mateřské školy v rozporu se zákonem, rozhodl soud.** Stížnost podali zástupci žáků z Prahy 9 (novinky.cz). „Proč zákonodárce nezahrnul do tohoto zákona – určeného právě ke zvládání nynější pandemie – také jiné školy než vysoké, nepřísluší soudu domýšlet,“ odůvodnil podle ČT24 rozhodnutí soud. Návrhy na zrušení některých opatření ministerstva zdravotnictví z 12. a 19. dubna se zabývaly dva soudní senáty, oba rozhodly stejně (irozhlas.cz). Soudu vadí zejména to, že ministerstvo uzavíralo školy či restaurace a další služby plošně. Podle něj to neumožňuje ani pandemický zákon, ani zákon o ochraně veřejného zdraví. Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch označil výklad soudu za restriktivní, pandemický zákon je podle něj ale napsán tak, že úřad nemůže podat ústavní stížnost a musí rozhodnutí soudu respektovat, změnit je podle něj třeba pandemický zákon (CNN Prima News). Jan Lipold ve svém komentáři upozornil, že takových příkazů a zákazů, které pak soudy anulovaly, bylo až příliš, je to podle něj „katastrofální zprávou nejen o kvalitě boje s pandemií, ale hlavně pro právní vědomí“ (seznamzpravy.cz).
- **Začaly ústní maturity, termín mohli ředitelé škol naplánovat do 23. července.** Termíny maturit se kvůli epidemii posunuly, původně měly začít 16. května. Výsledky didaktických testů Cermat pošle na školy 7. června (novinky.cz). Lockdown poznamenal také přípravu učňů, uplatnění by jim to ale ztížit nemuselo. „Mám signály, že firmy absolventy chtějí a že by bylo ze strany státu dobré pomoci je doprofilovat na pracovní pozici,“ citují novinky.cz Miloše Rathouského ze Svazu průmyslu a dopravy. Lidovky.cz se vrátily k přijímačkám na střední školy – jednotné zkoušky se neúčastnila zhruba pětina uchazečů, u hotelových a podnikatelských oborů testy od Cermatu nevyužily dvě třetiny škol. Děti nejčastěji udělaly chyby v matematické úloze týkající se číselných řad, v češtině nejvíc bodů ztratily v úlohách na porozumění textu. Podle učitelky češtiny Veroniky Müllerové jsou přijímačky spíš o znalosti samotných testů než o znalosti jazyka, otázky na porozumění textu jsou často více o tom, jak vybrat tu nejsprávnější odpověď ze správných (idnes.cz). Názory na podobu přijímacích zkoušek a na jejich možné změny shrnuje článek Markéty Rizikyové (lidovky.cz).
- **Místo 100 milionů půjde na letní kempy 270 milionů korun, rozdělí se o ně 400 organizací.** Kolik peněz půjde na letní kempy, nebylo ještě na začátku týdne jasné. „Zorganizovat takovou věc asi nebude problém, otázka je, jak rychle na to dovedou zareagovat rodiče,“ řekl ČT24 ředitel základní školy Pavel Kopečný, pro jeden z takových kempů by mohl poskytnout prostory. Vláda zvýšila objem prostředků ze 100 na 270 milionů, dostane se na všech 400 organizátorů, které o dotaci požádaly, zdarma by se příměstských a jiných táborů mělo zúčastnit 100 tisíc dětí (CNN Prima News). Podle Plagy jde o organizace, které už mají s podobnými aktivitami zkušenosti. „Jsem velmi rád, že se tam objevily i pedagogické fakulty, že byl takový zájem,“ řekl ČT1. „Trochu se bojím, že státní pomoc přijde dětem pozdě a že bude příliš plošná, vymyšlená od stolu,“ říká analytik EDUinu Karel Gargulák v článku Lucie Kocurové (eduzin.cz).
- **Novela zákona o pedagogických pracovnících se zadrhla ve sněmovně.** Novelu, o které se hodně diskutovalo kvůli otevření učitelské profese absolventům neučitelských vysokoškolských oborů, vládní strany bojkotují kvůli pozměňovacímu návrhu Pirátů, podle nějž se má výše platu učitelů automaticky upravovat na 130 % průměrného výdělku v zemi. Podle hnutí ANO by státní rozpočet přišel až o třicet miliard korun. „To by znamenalo tak výrazné škrty, že bychom museli snižovat platy ve veřejné sféře třeba o 15 %. Učitelům by rostly o osmnáct, ostatním by se snížily o patnáct,“ řekla k výdajům ministryně financí Alena Schillerová (ČT24). „Školské odbory odmítají vydírání a vyvolávání závisti a rozeštvávání zaměstnanců státní správy,“ řekl k tomu předseda školských odborů František Dobšík (idnes.cz). Poprvé se o 130 % průměrného výdělku v souvislosti s učitelskými platy mluvilo v roce 2002, současná vláda slíbila v roce 2021 150 % platu z roku 2017 (ČT1).
- **V pátek 11. 6. od 10:00 do 12:00 proběhne online prezentace výsledků veřejné konzultace ke střednímu článku spojená s panelovou diskusí.** Akce bude streamována na facebooku Partnerství, kde bude též možnost pokládat otázky do panelové diskuse.
- **Srdečně Vás zveme na vyhlášení ceny pro inspirativní pedagogy Global Teacher Prize Czech Republic.** Do finále, s podtitulem Nezapomeňte se připojit, se letos dostalo jedenáct učitelů. Vítěze vyhlásí 10. června ministr školství Robert Plaga, **sledujte přenos na ČT**.

V souvislostech

NEÚSPĚŠNOST V MATURITNÍ ZKOUŠCE Z ČEŠTINY ROSTE OD ROKU 2015. PŘEKONAJÍ LETOŠNÍ ČÍSLA LOŇSKÝ REKORD?

Maturanti se 7. června dozvědí výsledky jediné části státní maturitní zkoušky, která zůstala v letošním pandemickém roce povinná pro všechny. Tedy s výjimkou těch, kdo odpracovali minimálně 160 hodin ve zdravotnických nebo sociálních zařízeních. I za normálních okolností se o didaktických testech každý rok vcelku bouřlivě diskutuje. Bude zajímavé sledovat, jak se dlouhodobé trendy, na které tyto diskuse opakovaně upozorňují, propíší do letošních výsledků.

Patří k nim například neustále se zvyšující počet maturantů, kteří napoprvé neuspějí v didaktickém testu z českého jazyka. Tuto část státní maturity skládají všichni, druhý test si volí (buď matematiku, nebo některý z cizích jazyků). Podíl propadlíků v testu z českého jazyka roste od roku 2015, kdy Cermat z roku na rok změnil náročnost testu a nově do něj zařadil tzv. otevřené otázky nebo otázky z literární historie. Neúspěšnost v tom roce poskočila o 5 % nahoru.

Tzv. čistá neúspěšnost u těch, kdo poprvé maturovali v jarním termínu, vzrostla z 2,7 % v roce 2014 na 10,3 % v „předpandemickém“ roce 2019 (více zde). V pandemickém roce 2020 napoprvé na jaře neuspělo už 14,1 % maturantů (více jich propadlo i v ústní zkoušce, která je letos nepovinná). Vloni překročila neúspěšnost v maturitě z českého jazyka (i bez písemných prací) v průměru 17 % a byla nejvyšší od zavedení státní maturity v roce 2011. Bylo to ovšem rozděleno nerovnoměrně – na nástavbách propadlo z češtiny na jaře 2020 více než 40 % tzv. prvomaturantů, na učilištích to byl každý třetí a na středních odborných školách každý pátý. Neúspěšnost na gymnáziích byla pod úrovní 3 %.

V testu z matematiky se neúspěšnost až do roku 2019 stabilně pohybovala okolo 20 % a právě tato pravidelnost vzbuzuje řadu otázek. Z matematiky dnes totiž maturuje úplně jiná skupina žáků. Podíl těch, kdo jí dávají přednost před zkouškou z cizího jazyka, se rok od roku snižuje (z 39,1 % maturitního ročníku na jaře v roce 2013 na 18,9 % v letošním roce), je mezi nimi zároveň mnohem vyšší podíl gymnazistů. Jak upozornil Oldřich Botlík, změny ve složení skupiny žáků maturujících z matematiky mohou za několikrát zopakovaný paradox, kdy celková průměrná neúspěšnost všech maturantů v matematice meziročně mírně klesla, přestože průměrná neúspěšnost gymnazistů i negymnazistů stoupla.

Propadlíků za celou dobu konání státní maturity poprvé výrazněji ubylo v roce 2019, a to o více než 5 %. Sám Cermat vidí příčinu v prodloužení doby na vypracování testu o 15 %. Došlo k ní na základě kritiky, která dlouhodobě poukazovala na to, že test neměří schopnost úlohu vyřešit, ale vyřešit ji v omezeném čase. To v praxi znamená, že část maturantů z minulých let mohla mít požadované znalosti a dovednosti, propadli ale kvůli způsobu testování.

V loňském jarním termínu Cermat u těch, kdo maturovali poprvé, zaznamenal čistou neúspěšnost v didaktickém testu z matematiky na úrovni 17,6 %. Nárůst o více než 2 % byl připsán především tomu, že k maturitě mohli v tom roce všichni, kdo se přihlásili (v běžném roce by část přihlášených škola ke zkoušce nepřipustila). Propadlíci byli tak jako u českého jazyka mezi jednotlivé typy škol rozděleni značně nerovnoměrně. Zatímco z gymnazistů neuspělo 3,6 % (v roce 2013 to bylo 1,8 %), na středních odborných učilištích test neudělalo 41 % žáků (v roce 2013 jich bylo 35,7 %) a na nástavbách 54,8 % (v roce 2013 to bylo 45,2 %).

Ani letošní rok matematika na oblibě nezískala (zde), k maturitní zkoušce z matematiky se letos přihlásilo 18,9 % z těch, kdo maturují poprvé (vloni to bylo 19,9 %), 78 % jich zvolilo angličtinu, 3,1 % další cizí jazyky. V roce 2013 přitom maturovalo z matematiky 39,1 % žáků, angličtině jich dalo přednost 51,6 %. Nadprůměrem z roku 2013 jsou pouze gymnazisté, z matematiky jich v roce 2020 maturovalo 30,1 %, na středních odborných školách to bylo 14,2 %.

Tipy a události (výběr z EDUkalendáře)

- **10. června, 18.00, Slavnostní vyhlášení vítězů Global Teacher Prize CZ (ČT)**

POMOZTE NÁM JAKO DÁRCE:
Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT